

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade – Posilnenie sociálneho rozmeru hospodárskej a menovej únie“

COM(2013) 690 final

(2014/C 67/24)

Hlavný spravodajca: **Georgios DASSIS**

Európska komisia sa 4. októbra 2013 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom oznámenie na tému

„Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade – Posilnenie sociálneho rozmeru hospodárskej a menovej únie“

COM(2013)690 fin.

Predsedníctvo výboru poverilo 17. septembra 2013 odbornú sekciu pre zamestnanosť, sociálne veci a občianstvo, aby vypracovala stanovisko výboru v tejto veci.

Vzhľadom na naliehavosť danej témy bol pán Georgios Dassis rozhodnutím Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na 493. plenárnom zasadnutí, ktoré sa konalo 16. a 17. októbra 2013. (schôdza zo 17. októbra 2013) vymenovaný za hlavného spravodajcu. Výbor prijal 157 hlasmi za, 3 hlasmi proti, pričom 19 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Všeobecné pripomienky

1.1 Bezprecedentná hospodárska a finančná kríza, ktorá obzvlášť tvrdo postihla členské štáty eurozóny, taktiež odhalila štrukturálne slabiny Európy vo všeobecnosti. Ukázala jasné prepojenie vysokej miery nezamestnanosti s tlakom na národné rozpočty, sociálnym úpadkom a sociálnymi nepokojmi. Národné rozpočty síce musia byť vyrovnané, škrty však mali negatívne dôsledky na vzdelávanie, aktívne politiky trhu práce a sociálnu prosperitu. Zvýšená nezamestnanosť a chudoba majú negatívny vplyv na zručnosti a zamestnateľnosť pracovných síl. Ovplyvňujú tiež schopnosť podnikov rásť a vytvárať pracovné miesta, čo ďalej oslabuje hospodársku obnovu.

1.2 Únia je v niektorých z najviac postihnutých krajín svedkom toho, že hospodárska a sociálna kríza sa tiež stala politickou krízou, v ktorej sa darí extrémistickým a nedemokratickým politickým hnutiam. Je naliehavo potrebné zvrátiť tieto tendencie prostredníctvom konkrétnych opatrení na európskej, vnútroštátnej a miestnej úrovni.

1.3 Vnútroštný trh by mal byť hospodárskym a sociálnym projektom. Prispel k budovaniu zamestnanosti a prosperity vo všetkých členských štátoch EÚ. Dokončenie vnútroštného trhu a zvýšenie účinnosti a sociálnej súdržnosti na základe stratégie Európa 2020 je nevyhnutné na to, aby sa Európa dostala z krízy rýchlejšie.

1.4 Práve na základe týchto skutočností výbor so značným záujmom preskúmal oznámenie Komisie, ktoré je prvým príspevkom k nadchádzajúcim diskusiám a rozhodnutiam Európskej rady o posilnení sociálneho rozmeru európskej hospodárskej a menovej únie.

1.5 Vyzýva Komisiu, aby aktualizovala a posilnila svoju politiku v súvislosti s týmito diskusiami, aby sa dosiahol ďalší pokrok, najmä pokiaľ ide o proaktívne využívanie ukazovateľov zamestnanosti a sociálneho začleňovania.

1.6 Výbor dôsledne podporoval opatrenia na zvýšenie sociálnych investícií, väčšie zameranie európskych fondov na spoľahlivú politiku zamestnanosti a sociálnu politiku, iniciatívy zamerané na zamestnanosť mladých a systém záruk pre mladých a lepšiu cezhraničnú mobilitu. Víta preto zvýšenú pozornosť, ktorá sa venovala týmto politickým oblastiam. Víta tiež skutočnosť, že sa v rámci európskeho semestra plánuje posilnený sociálny dialóg.

1.7 Výbor súhlasí s názorom Komisie, že posilnenie sociálneho rozmeru by pomohlo členským štátom uvedomiť si ich potenciál, pokiaľ ide o rast zamestnanosti, zlepšenie sociálnej súdržnosti a predchádzanie väčším rozdielom. Podporuje najmä myšlienku zintenzívniť dôslednejší dohľad nad výzvami v oblasti zamestnanosti a sociálnych rozdielov v rámci HMÚ prostredníctvom systematického monitorovania miery nezamestnanosti, mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní ani neštudujú, príjmu domácností, chudoby a nerovnosti.

1.8 Navrhovaná *hodnotiacia tabuľka* zamestnanosti a sociálnych rozdielov založená na kľúčových ukazovateľoch a stropoch by preto mala proaktívne odhaliť nerovnomerný vývoj a vplyv na celkovú hospodársku výkonnosť. Tento monitorovací systém by mal v prípade potreby spustiť včasný a účinný mechanizmus prispôsobovania a politickú reakciu, ako je to v prípade podobných hospodárskych a finančných rozdielov. Výbor preto súhlasí s názorom Európskej rady z 27. a 28. júna 2013, že

navrhovaný rámec ukazovateľov sociálnej situácie a zamestnanosti je „prvým krokom“ ku komplexnejšiemu sociálnemu rozmeru HMÚ (1).

1.9 Výbor zohral svoju konzultačnú úlohu pri príprave nadchádzajúcich diskusií Európskej rady prostredníctvom svojho stanoviska z 22. mája 2013 (2) a opakuje svoju požiadavku ďalšieho posilňovania sociálneho rozmeru HMÚ.

2. Konkrétne pripomienky

2.1 Európska komisia vo svojom oznámení navrhuje množstvo iniciatív na posilnenie sociálneho rozmeru HMÚ s osobitným dôrazom na tri body:

- posilnený dohľad nad výzvami v oblasti zamestnanosti a sociálnymi výzvami a posilnenie koordinácie politiky,
- väčšia solidarita a opatrenia v oblasti zamestnanosti a mobility pracovnej sily,
- posilnený sociálny dialóg.

2.2 Výbor súhlasí s tým, že je potrebné posilniť sociálny rozmer HMÚ a rád by zdôraznil tieto prvky:

Posilnený dohľad nad výzvami v oblasti zamestnanosti a sociálnymi výzvami a posilnenie koordinácie politiky

2.3 Fiškálna konsolidácia a hospodárske riadenie EÚ sa nemôžu udržať bez rovnocenných foriem sociálnej konsolidácie a sociálneho riadenia. Súčasný „odchýlky“ v európskych sociálnych rozdieloch narúšajú obnovu, rast a súdržnosť. EHSV tvrdí, že súčasťou európskeho semestra musia byť kritériá v oblasti zamestnanosti a sociálneho začlenenia v medziach rovnakého rámca dohľadu, aký sa vzťahuje na hospodársku koordináciu a štrukturálne reformy. Merateľné ciele v oblasti zamestnanosti a sociálnych vecí musia zodpovedať cieľom týkajúcim sa dlhu a deficitu s podobnými mechanizmami úpravy a solidarity, aby sa vyrovnali sociálne rozdiely a podporovali sociálne investície.

2.4 EHSV uznáva, že hospodárska obnova a sociálne investície EÚ a členských štátov vyžadujú viac než formálne štruktúry riadenia a štatutárne mechanizmy. Z tohto dôvodu je táto otázka predmetom záujmu aj organizovanej občianskej

spoločnosti a jednotlivých občanov EÚ, ktorí musia v tejto súvislosti zohrávať svoju úlohu. Participatívne stotožnenie sa s európskym projektom je mimoriadne dôležité.

2.5 Výbor však tiež zdôrazňuje, že udržateľné sociálne zlepšenia si vyžadujú, aby sa štrukturálnymi problémami v členských štátoch zaoberalo už v ich zárodku. Celosvetová konkurencieschopnosť, hospodársky rast a silný sociálny rozmer sú kľúčovými prvkami na to, aby sa Európa dostala z krízy. Na posilnenie krátkodobých a dlhodobých reforiem sa musia použiť nedávno navrhnuté ukazovatele sociálnej politiky.

Väčšia solidarita a opatrenia v oblasti zamestnanosti a mobility pracovnej sily

2.6 Ako poukazuje Komisia vo svojom oznámení, cezhraničná mobilita pracovnej sily je dôležitým prvkom pre zachovanie zamestnanosti a konkurencieschopnosti a vytváranie nových pracovných miest, ktoré nahradia tie, ktoré zanikli z dôvodu hospodárskej reštrukturalizácie.

2.7 Na to, aby sa ďalej odbúravali prekážky brániace mobilite pracovnej sily, by mali byť prijaté ďalšie opatrenia s cieľom poskytnúť mobilným pracovníkom zrozumiteľné informácie týkajúce sa pracovného alebo sociálneho práva v jazyku ich krajiny. Okrem toho by sa malo pre pracovníkov zaviesť samostatné právo na poradenské služby. Príslušné poradenské štruktúry by mali byť úzko prepojené so sociálnymi partnermi a s portálom EURES a mali by zaručiť, aby boli mobilní pracovníci už vo svojich krajinách pôvodu informovaní o sociálnych a právnych záležitostiach v cieľových krajinách.

2.8 Sociálne investície pomáhajú občanom. Zvyšujú ich schopnosti a kvalifikáciu a podporujú ich zapojenie do života spoločnosti a trhu práce. To prispeje k prosperite, podporí hospodárstvo a pomôže EÚ, aby vyšla z krízy silnejšia, súdržnejšia a konkurencieschopnejšia.

2.9 Cielené sociálne investície prinášajú nielen sociálny a spoločenský pokrok, ale súčasne zvyšujú konkurencieschopnosť. Okrem toho najmä v časoch doteraz nepoznanej dramatickej nezamestnanosti a rastúcej chudoby zohrávajú investície do sociálneho štátu kľúčovú úlohu pri posilňovaní sociálnej súdržnosti, v sociálnom začleňovaní, ako aj v boji proti sociálnemu vylúčeniu a chudobe. Takéto využívanie investícií musí zaručiť účinnosť.

2.10 EHSV jasne zdôrazňuje, že sociálny rozmer HMÚ potrebuje jasné nástroje, ukazovatele a kvalitatívne a kvantitatívne ciele, ktoré sú rovnako účinné ako hospodárske a finančné záväzky HMÚ. Ak bude v otázke obnoveného sociálneho rozmeru EÚ chýbať dostatočná zhoda alebo politická vôľa, EHSV by Európskej rade navrhoval možnosť posilnenej spolupráce v rámci HMÚ, s vlastnými finančnými zdrojmi, doplnkovým sociálnym fondom, paktom sociálneho pokroku a sociálnymi normami, cieľmi a stabilizačnými mechanizmami zodpovedajúcimi fiškálnym, rozpočtovým a menovým stabilizačným mechanizmom.

(1) Závery Európskej rady z 27. a 28. júna 2013, EUCO 104/13, bod 14 písm. c).

(2) Ú. v. EÚ C 271, 19.9.2013, s. 1 – 7.

Posilnený sociálny dialóg

2.11 Výbor zaujíma kladné stanovisko k návrhom Komisie zlepšiť zapojenie sociálnych partnerov do koordinácie hospodárskej politiky a politiky v oblasti zamestnanosti na európskej úrovni. Sociálny dialóg hrá dôležitú úlohu na všetkých úrovniach. Prispieva k riešeniam, ktoré odrážajú názory zamestnávateľov aj pracovníkov a taktiež vytvára porozumenie a dôveru, ktoré sú nevyhnutné na reformu európskych trhov práce a posilnenie sociálnej štruktúry.

2.12 Výbor tiež poznamenáva, že o budúcnosti sociálneho dialógu vrátane otázky trojstranného dialógu už diskutujú európski sociálni partneri.

V Bruseli 17. októbra 2013

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Henri MALOSSE
